ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 4.6.2025 г.
COM(2025) 224 final

Препоръка за

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА

относно икономическата, социалната, трудовата, структурната и бюджетната политика на Словения

{SWD(2025) 224 final}

Препоръка за

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА

относно икономическата, социалната, трудовата, структурната и бюджетната политика на Словения

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕС) 2024/1263 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2024 г. за ефективна координация на икономическите политики и за многостранно бюджетно наблюдение и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета[1], и по-специално член 3, параграф 3 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид резолюциите на Европейския парламент,

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за социална закрила,

като взе предвид становището на Комитета за икономическа политика,

като има предвид, че:

Общи съображения

(1) В Регламент (ЕС) 2024/1263, който влезе в сила на 30 април 2024 г., се посочва, че целите на рамката за икономическо управление са насърчаване на стабилни и устойчиви публични финанси, устойчив и приобщаващ растеж и устойчивост чрез реформи и инвестиции и предотвратяване на прекомерни бюджетни дефицити. В регламента се предвижда, че Съветът и Комисията осъществяват многостранно наблюдение в контекста на европейския семестър в съответствие с целите и изискванията, определени в ДФЕС. Европейският семестър включва по-специално формулирането и наблюдението на изпълнението на специфичните за всяка държава препоръки. С регламента се насърчава също националната ангажираност с фискалната политика и се поставя по-силен акцент в средносрочен план, наред с по-ефективно и по-съгласувано прилагане. Всяка държава членка трябва да представи на Съвета и на Комисията национален средносрочен фискално-структурен план, съдържащ нейните фискални ангажименти, както и ангажиментите за реформи и инвестиции, и обхващащ период от 4 или 5 години в зависимост от нормалната продължителност на

[1] ОВ L 2024/1263, 30.4.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

националния законодателен цикъл. Планът за нетните разходи[2] в тези планове трябва да спазва изискванията на регламента, в това число изискванията консолидираният дълг на сектор „Държавно управление“ да следва правдоподобно низходяща тенденция до края на периода на корекция или да остане на разумни равнища под 60 % от брутния вътрешен продукт (БВП), а дефицитът на сектор „Държавно управление“ да бъде сведен и/или поддържан под референтната стойност по Договора от 3 % от БВП в средносрочен план. Когато държава членка поеме ангажимент да осъществи съответен набор от реформи и инвестиции в съответствие с критериите, определени в регламента, периодът на корекция може да бъде удължен с до три години.

(2) Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета[3], с който бе създаден Механизмът за възстановяване и устойчивост („МВУ“), влезе в сила на 19 февруари 2021 г. По линия на МВУ се предоставя финансова подкрепа на държавите членки за осъществяването на реформи и инвестиции, даващи фискален стимул, финансиран от Съюза. В съответствие с приоритетите на европейския семестър за координация на икономическите политики МВУ стимулира икономическото и социалното възстановяване, като същевременно допринася за устойчиви реформи и инвестиции, по-специално насърчаващите екологичния и цифровия преход, и помага на икономиките на държавите членки да станат по-устойчиви. МВУ също така спомага за укрепването на публичните финанси и за стимулирането на растежа и създаването на работни места в средносрочен и дългосрочен план, за подобряването на териториалното сближаване в рамките на Съюза и за подкрепата на непрекъснатото прилагане на Европейския стълб на социалните права.

(3) Регламент (ЕС) 2023/435 на Европейския парламент и на Съвета[4] („Регламентът REPowerEU“), приет на 27 февруари 2023 г., има за цел постепенното премахване на зависимостта на Съюза от вноса на руски изкопаеми горива. Това помага за постигането на енергийна сигурност и диверсификация на енергийните доставки на Съюза, като същевременно ще увеличи използването на възобновяеми енергийни източници, капацитета за съхранение на енергия и енергийната ефективност. Словения добави нова глава за REPowerEU към своя национален план за възстановяване и устойчивост, за да финансира ключови реформи и инвестиции, които ще спомогнат за постигането на целите на REPowerEU.

---

[2] Нетни разходи съгласно определението в член 2, точка 2 от Регламент (ЕС) 2024/1263: „нетни разходи“ означава публичните разходи след приспадане на: i) разходите за лихви; ii) дискреционните мерки по отношение на приходите; iii) разходите по програми на Съюза, изцяло покрити с приходи от фондове на Съюза; iv) националните разходи за съфинансиране на програми, финансирани от Съюза; v) цикличните елементи на разходите за обезщетения за безработица; и vi) еднократните и другите временни мерки.

[3] Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета от 12 февруари 2021 г. за създаване на Механизъм за възстановяване и устойчивост (ОВ L 57, 18.2.2021 г., стр. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

[4] Регламент (ЕС) 2023/435 на Европейския парламент и на Съвета от 27 февруари 2023 г. за изменение на Регламент (ЕС) 2021/241 във връзка с главите за REPowerEU в плановете за възстановяване и устойчивост и за изменение на регламенти (ЕС) № 1303/2013, (ЕС) 2021/1060 и (ЕС) 2021/1755 и Директива 2003/87/ЕО (ОВ L 63, 28.2.2023 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

(4) На 30 април 2021 г. Словения представи на Комисията своя национален план за възстановяване и устойчивост в съответствие с член 18, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2021/241. Съгласно член 19 от посочения регламент Комисията оцени целесъобразността, ефективността, ефикасността и съгласуваността на плана за възстановяване и устойчивост в съответствие с насоките за оценка в приложение V. На 20 юли 2021 г. Съветът прие своето решение за изпълнение за одобряване на оценката на плана за възстановяване и устойчивост на Словения[5], който бе изменен на 16 октомври 2023 г. съгласно член 18, параграф 2, за да се актуализира максималното финансово участие за безвъзмездна финансова подкрепа, както и за да се включи в него главата за REPowerEU[6]. Отпускането на траншовете зависи от приемането на решение на Комисията, взето в съответствие с член 24, параграф 5, в което се посочва, че Словения е изпълнила задоволително съответните ключови етапи и цели, определени в решението за изпълнение на Съвета. За да бъде изпълнението задоволително, трябва да е запазено постигането на предходните ключови етапи и цели за същата реформа или инвестиция.

(5) На 21 януари 2025 г. по препоръка на Комисията Съветът прие препоръка, с която одобри националния средносрочен фискално-структурен план на Словения[7]. Планът беше представен в съответствие с член 11 и член 36, параграф 1, буква а) от Регламент (ЕС) 2024/1263, обхваща периода от 2025 г. до 2028 г. и представя фискална корекция, разпределена за четири години.

(6) На 26 ноември 2024 г. Комисията прие становище относно проекта на бюджетен план на Словения за 2025 г. На същата дата въз основа на Регламент (ЕС) № 1176/2011 Комисията прие Доклада за механизма за предупреждение за 2025 г., в който беше посочено, че Словения не е една от държавите членки, за които ще е необходимо да се извърши задълбочен преглед. Комисията прие и препоръка за препоръка на Съвета относно икономическата политика на еврозоната, както и предложение за съвместния доклад за заетостта за 2025 г., в който се анализира прилагането на насоките за заетостта и принципите на Европейския стълб на социалните права. Съветът прие препоръката относно икономическата политика на еврозоната[8] на 13 май 2025 г., а съвместния доклад за заетостта на 10 март 2025 г.

(7) На 29 януари 2025 г. Комисията публикува Компас за конкурентоспособността — стратегическа рамка, която има за цел да повиши конкурентоспособността на ЕС по света през следващите пет години. В него се определят трите преобразяващи императива на устойчивия икономически растеж: i) иновации; ii) декарбонизация и конкурентоспособност; и iii) сигурност. За да се преодолее изоставането в областта на иновациите, ЕС се стреми да насърчава промишлените иновации, да подкрепя растежа на стартиращите предприятия чрез инициативи като стратегията на ЕС за подкрепа на стартиращите и

---

5 Решение за изпълнение на Съвета от 20 юли 2021 г. за одобряване на оценката на плана за възстановяване и устойчивост на Словения (10612/21).

6 Решение за изпълнение на Съвета от 16 октомври 2023 г. за изменение на Решение за изпълнение от 20 юли 2021 г. за одобряване на оценката на плана за възстановяване и устойчивост на Словения (13615/1/23).

7 Препоръка на Съвета от 13 май 2025 г. относно икономическата политика на еврозоната (ОВ C, C/2025/2782, 22.5.2025 г., ELI: http:// data.europa.eu/eli/C/2025/2782/oj).

8 Препоръка на Съвета от 13 май 2025 г. относно икономическата политика на еврозоната (ОВ C, C/2025/2782, 22.5.2025 г., ELI: http:// data.europa.eu/eli/C/2025/2782/oj).

разрастващите се предприятия и да насърчава въвеждането на модерни технологии като изкуствения интелект и квантовите изчислителни технологии. В стремежа си към по-екологична икономика Комисията изготви всеобхватен план за действие за енергия на достъпни цени и пакт за чиста промишленост, гарантиращи, че преходът към чиста енергия продължава да бъде разходно ефективен и благоприятен за конкурентоспособността, особено за енергоемките сектори, и е двигател на растеж. За да се намалят прекомерните зависимости и да се повиши сигурността, Съюзът е поел ангажимент за укрепване на световните търговски партньорства, диверсифициране на веригите на доставки и осигуряване на достъп до суровини от критично значение и чисти енергийни източници. Тези приоритети са подкрепени от хоризонтални способстващи фактори, а именно опростяването на нормативната уредба, задълбочаването на единния пазар, финансирането на конкурентоспособността и изграждане на съюз на спестяванията и инвестициите, насърчаване на уменията и качествените работни места и по-добра координация на политиките на ЕС. Компасът за конкурентоспособността е уеднаквен с европейския семестър и гарантира, че икономическите политики на държавите членки са съобразени със стратегическите цели на Комисията, като се създава единен подход към икономическото управление, който подход насърчава устойчивия растеж, иновациите и устойчивостта в целия Съюз.

(8) През 2025 г. европейският семестър за координация на икономическите политики продължава да се развива успоредно с прилагането на МВУ. Пълното изпълнение на плановете за възстановяване и устойчивост продължава да е от съществено значение за изпълнението на приоритетите на политиката в рамките на европейския семестър, тъй като плановете спомагат за ефективното справяне с всички или значителна част от предизвикателствата, посочени в съответните специфични за всяка държава препоръки, отправени през последните години. Тези специфични за всяка държава препоръки продължават да бъдат еднакво актуални и за оценката на изменените планове за възстановяване и устойчивост в съответствие с член 21 от Регламент (ЕС) 2021/241.

(9) Специфичните за всяка държава препоръки за 2025 г. обхващат всички ключови предизвикателства на икономическата политика, които не са отразени в достатъчна степен в мерките, включени в плановете за възстановяване и устойчивост, като се вземат предвид съответните предизвикателства, установени в специфичните за всяка държава препоръки за периода 2019—2024 г.

(10) На 4 юни 2025 г. Комисията публикува доклада за Словения за 2025 г. В него беше оценен напредъкът на Словения в изпълнението на съответните специфични за нея препоръки и беше направен преглед на изпълнението от страна на Словения на плана за възстановяване и устойчивост. Въз основа на този анализ в доклада за страната бяха посочени най-неотложните предизвикателства, пред които е изправена Словения. В него бяха оценени също напредъкът на Словения при прилагането на Европейския стълб на социалните права и постигането на водещите цели на Съюза в областта на заетостта, уменията и намаляването на бедността, както и напредъкът в постигането на целите на Обединените нации за устойчиво развитие.

Оценка на годишния доклад за напредъка

(11) На 21 януари 2025 г. Съветът препоръча следните максимални темпове на растеж на нетните разходи за Словения: 5,6 % през 2025 г., 4,4 % през 2026 г.,

4,1 % през 2027 г. и 4,0 % през 2028 г., което съответства на максималните кумулативни темпове на растеж, изчислени спрямо 2023 г., от 12,1 % през 2025 г., 17,0 % през 2026 г., 21,8 % през 2027 г. и 26,6 % през 2028 г. На 28 април 2025 г. Словения представи своя годишен доклад за напредъка[9] относно спазването на препоръчителните максимални темпове на растеж на нетните разходи и изпълнението на реформите и инвестициите в отговор на основните предизвикателства, посочени в специфичните за държавата препоръки в рамките на европейския семестър. Годишният доклад за напредъка отразява също шестмесечното докладване на Словения относно напредъка, постигнат при изпълнението на нейния план за възстановяване и устойчивост в съответствие с член 27 от Регламент (ЕС) 2021/241.

(12) Агресивната война на Русия срещу Украйна и последиците от нея представляват екзистенциално предизвикателство за Европейския съюз. Комисията препоръча да се задейства по координиран начин националната клауза за дерогация от Пакта за стабилност и растеж, за да се подкрепят усилията на ЕС за постигане на бързо и значително увеличение на разходите за отбрана, като това предложение беше приветствано от Европейския съвет на 6 март 2025 г. След искането на Словения на 29 април 2025 г., на [дата] Съветът, по препоръка на Комисията, прие препоръка, която позволява на Словения да се отклони от препоръчаните максимални темпове на растеж на нетните разходи и да ги надхвърли[10].

(13) Въз основа на данни, потвърдени от Евростат[11], дефицитът на сектор „Държавно управление“ на Словения е намалял от 2,6 % от БВП през 2023 г. на 0,9 % през 2024 г., а консолидираният дълг на сектор „Държавно управление“ е спаднал от 68,4 % от БВП в края на 2023 г. на 67,0 % в края на 2024 г. Според изчисленията на Комисията тези тенденции съответстват на темп на нарастване на нетните разходи от 4,5 % през 2024 г. В годишния доклад за напредъка Словения оценява нарастването на нетните разходи през 2024 г. също на 4,5 %. Въз основа на оценките на Комисията фискалната позиция[12], която включва разходи, финансирани както на национално равнище, така и на равнище ЕС, е била рестриктивна — с 1,1 % от БВП през 2024 г.

(14) Според годишния доклад за напредъка макроикономическият сценарий в основата на бюджетните прогнози на Словения предвижда растеж на реалния БВП от 2,1 % през 2025 г. и 2,4 % през 2026 г., а инфлацията по ХИПЦ се очаква да бъде 2,3 % през 2025 г. и 2,3 % през 2026 г. В прогнозата на Комисията от

---

9 Годишните доклади за напредъка за 2025 г. са на разположение на адрес: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en

10 Препоръка на Съвета, чрез която на Словения се позволява да се отклони от препоръчания план за нетните разходи и да го надхвърли (Активиране на националната клауза за дерогация), [Моля, попълнете: ОВ C/2025/xxx, x.x.2025 г.].

11 Евростат, Euro Indicators, 22.4.2025 г.

12 Фискалната позиция се определя като мярка за годишната промяна в основната бюджетна позиция на сектор „Държавно управление“. Нейната цел е да бъде оценен икономическият импулс, даден от фискалните политики — както тези, които са финансирани на национално равнище, така и тези, които се финансират от бюджета на ЕС. Фискалната позиция се измерва като разликата между: i) средносрочния потенциален растеж и ii) промяната в първичните разходи без дискреционните мерки по отношение на приходите, включително разходите, финансирани с безвъзмездна подкрепа (безвъзмездни средства) от Механизма за възстановяване и устойчивост и други фондове на Съюза.

пролетта на 2025 г. се предвижда реалният БВП да нарасне с 2,0 % през 2025 г. и с 2,4 % през 2026 г., а инфлацията по ХИПЦ да бъде 2,1 % през 2025 г. и 1,9 % през 2026 г.

(15) В годишния доклад за напредъка се очаква дефицитът на сектор „Държавно управление“ да нарасне до 1,9 % от БВП през 2025 г., а съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да намалее до 66,0 % до края на 2025 г. Тези тенденции съответстват на ръст на нетните разходи от 5,3 % през 2025 г. В прогнозата на Комисията от пролетта на 2025 г. се предвижда дефицит на сектор „Държавно управление“ от 1,3 % от БВП за 2025 г. Увеличението на дефицита през 2025 г. отразява главно по-ниските доходи от собственост и по-високите възнаграждения на наетите лица поради постепенното въвеждане на реформата на заплатите в публичния сектор. Според изчисленията на Комисията тези тенденции съответстват на нарастване на нетните разходи от 4,6 % през 2025 г. Тези по-ниски прогнози за ръста на нетните разходи в сравнение с годишния доклад за напредъка и разликата между прогнозираното от Комисията салдо на сектор „Държавно управление“ и салдото, прогнозирано от Словения, се дължат най-вече на по-ниската прогноза за бруто образуването на основен капитал и различната оценка на дискреционните мерки по отношение на приходите. Комисията също така предвижда по-високи приходи от данъци върху производството и вноса и от социалноосигурителни вноски, което допълнително обяснява разликата между прогнозираното от Комисията салдо на сектор „Държавно управление“ и салдото, прогносирано от Словения. Въз основа на оценките на Комисията фискалната позиция, която включва разходи, финансирани както на национално равнище, така и на равнище ЕС, се предвижда да бъде експанзионистична — с 0,3 % от БВП през 2025 г. Съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да намалее до 65,5 % до края на 2025 г.

(16) Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2025 г. разходите на сектор „Държавно управление“ в размер на 0,9 % от БВП се очаква да бъдат финансирани с безвъзмездна подкрепа („безвъзмездни средства“) от Механизма за възстановяване и устойчивост през 2025 г. в сравнение с 0,3 % от БВП през 2024 г. Разходите, финансирани с безвъзмездна подкрепа от Механизма за възстановяване и устойчивост, способстват за висококачествени инвестиции и реформи за повишаване на производителността без пряко въздействие върху салдото и дълга на сектор „Държавно управление“ на Словения.

(17) Разходите за отбрана в бюджета на сектор „Държавно управление“ на Словения остават без промяна в размер на 1,2 % от БВП за периода от 2021 г. до 2023 г.[13] Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2025 г. разходите за отбрана се предвиждат да бъдат 1,4 % от БВП през 2024 г. и 1,6 % от БВП през 2025 г. Това съответства на увеличение с 0,4 процентни пункта от БВП в сравнение с 2021 г. Периодът, в който е задействана националната клауза за дерогация (2025—2028 г.), дава възможност на Словения да промени приоритетите на държавните разходи или да увеличи държавните приходи, така че трайно по-високите разходи за отбрана да не застрашат фискалната устойчивост в средносрочен план.

[13] Евростат, държавни разходи по класификация на функциите на държавното управление (КОФОГ).

(18) Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2025 г. нетните разходи в Словения се очаква да нараснат с 4,6 % през 2025 г. и с 9,3 % кумулативно през 2024 г. и 2025 г. Въз основа на пролетната прогноза на Комисията за 2025 г. се очаква ръстът на нетните разходи на Словения през 2025 г. да бъде под препоръчителния максимален ръст, установен в коригиращия план, както на годишна база, така и за 2024 г. и 2025 г., взети заедно.

(19) Годишният доклад за напредъка не включва бюджетни прогнози за периода след 2025 г. Въз основа на мерките на политиката, известни към крайната дата на изготвяне на прогнозата, в прогнозата на Комисията от пролетта на 2025 г. се предвижда дефицит на сектор „Държавно управление“ от 1,5 % от БВП през 2026 г. Увеличението на дефицита през 2026 г. отразява главно по-високите компенсации на наетите лица. Тези тенденции съответстват на ръст на нетните разходи от 7,0 % през 2026 г. Въз основа на оценките на Комисията фискалната позиция, която включва разходи, финансирани както на национално равнище, така и на равнище ЕС, се предвижда да бъде експанзионистична на ниво от 0,8 % от БВП през 2026 г. Съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се предвижда от Комисията да намалее до 63,8 % до края на 2026 г.

Основни предизвикателства пред политиката

(20) Съотношението между данъците и БВП на Словения остава под средното за ЕС, но съставът му не е особено благоприятен за растеж. Най-високата категория на данъка върху доходите на физическите лица и данъчната тежест върху труда[14] за едно лице за различни равнища на доходите остават сред най-високите в ЕС. В същото време данъците върху недвижимото имущество, включително постоянните данъци върху недвижимата собственост, остават много ниски, като делът им е под половината от средната стойност за ЕС. Намаляването на данъчната тежест върху труда ще намали разходите за труд, ще стимулира търсенето на работна ръка и ще подобри конкурентоспособността. Освен това по-високите нетни заплати биха могли да увеличат предлагането на работна ръка. При все че делът на приходите от екологични данъци е над средния за ЕС, данъчната система би могла да се използва за по-нататъшно насърчаване на екологичните цели, включително чрез прилагане на принципа „замърсителят плаща“.

(21) Предвижда се Словения да увеличи значително разходите, свързани със застаряването на населението, което ще доведе до увеличаване на разходите за здравеопазване, дългосрочни грижи и пенсионни системи през следващите десетилетия. Планът за възстановяване и устойчивост вече съдържа няколко мерки в подкрепа на фискалната устойчивост на тези системи, а въвеждането на клауза за преразглеждане в Закона за дългосрочните грижи може да се счита за значително подобрение. Извън рамките на плана обаче би било важно да се наблюдават разходите, за да се гарантира адекватността и фискалната устойчивост на социалната закрила, тъй като много елементи на горепосочените системи все още не са финализирани и икономическата среда постоянно се променя. Прегледите на разходите се признават като полезен инструмент за определяне на области с по-нисък приоритет или с неефективни разходи, а

[14] Данъчната тежест върху труда се определя като сумата от данъците върху доходите на физическите лица и социалноосигурителните вноски на наетите лица и работодателите без семейните надбавки, изразена като процент от общите разходи за труд.

направените в резултат на това икономии биха могли да бъдат преразпределени за справяне с новите фискални предизвикателства в областта на отбраната и цифровата и екологичната трансформация, както и за преодоляване на различията в областта на иновациите, където разходите ще трябва да бъдат поддържани на по-високо равнище.

(22) В съответствие с член 19, параграф 3, буква б) от Регламент (ЕС) 2021/241 и критерий 2.2 от приложение V към него планът за възстановяване и устойчивост включва широк набор от взаимно подсилващи се реформи и инвестиции, които трябва да бъдат изпълнени до 2026 г. Очаква се те да спомогнат за ефективното справяне с всички или със значителна част от предизвикателствата, посочени в съответните специфични за държавата препоръки. В този кратък срок ефективното изпълнение на плана за възстановяване и устойчивост, включително главата за REPowerEU, е от съществено значение за повишаване на дългосрочната конкурентоспособност на Словения през екологичния и цифровия преход, като същевременно се гарантира социална справедливост. За да бъдат изпълнени ангажиментите по плана за възстановяване и устойчивост до август 2026 г., от съществено значение е Словения да ускори прилагането на реформите и инвестициите, като се изправи пред съответните предизвикателства. Инвестициите са силно концентрирани към края на периода на изпълнение, което би могло да създаде значителни предизвикателства по отношение на капацитета на различни равнища. Ето защо това заслужава специално внимание. Систематичното участие на местните и регионалните органи, социалните партньори, организациите на гражданското общество и други съответни заинтересовани страни продължава да бъде от съществено значение, за да се гарантира широка ангажираност за успешното изпълнение на плана за възстановяване и устойчивост.

(23) Изпълнението на програмите в областта на политиката на сближаване, които включват подкрепа от Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР), Фонда за справедлив преход (ФСП), Европейския социален фонд плюс (ЕСФ+) и Кохезионния фонд (КФ), се ускори в Словения. Важно е да продължат усилията, за да се гарантира бързото изпълнение на тези програми, като същевременно се увеличи максимално тяхното въздействие на място. Словения вече предприема действия в рамките на програмите си по политиката на сближаване, за да повиши конкурентоспособността и растежа. Същевременно Словения продължава да е изправена пред предизвикателства, включително необходимостта да се повиши конкурентоспособността, като се постави акцент върху иновациите, включително чрез разработване и производство на критични технологии, както и предизвикателства, свързани с енергийния преход, устойчивостта на водните ресурси и жилищното настаняване, които са от особено значение за градските центрове и районите, изправени пред голям туристически наплив, недостиг на умения и несъответствия между търсените и предлаганите умения, включително по отношение на цифровите и екологичните умения, интеграцията на пазара на труда на работниците мигранти и уязвимите групи, деинституционализацията и развитието на качествени, адекватни и финансово достъпни социални услуги в общността. В съответствие с член 18 от Регламент (ЕС) 2021/1060 от Словения се изисква — като част от междинния преглед на фондовете на политиката на сближаване — да направи преглед на всяка програма, като вземе предвид, наред с другото, предизвикателствата,

посочени в специфичните за държавата препоръки за 2024 г. С предложението на Комисията, прието на 1 април 2025 г.[15], срокът за представяне на оценка — за всяка програма — на резултатите от междинния преглед се удължава за след 31 март 2025 г. В него също така се предоставят възможности за гъвкавост, за да се ускори изпълнението на програмите, както и стимули за държавите членки да разпределят ресурси по линия на политиката на сближаване за пет стратегически приоритетни области на Съюза, а именно конкурентоспособността в областта на стратегическите технологии, отбраната, жилищното настаняване, устойчивостта на водните ресурси и енергийния преход.

(24) Платформата за стратегически технологии за Европа (STEP) предоставя възможност за инвестиране в ключов стратегически приоритет на ЕС, като се укрепва конкурентоспособността на ЕС. Средствата по STEP се насочват чрез 11 съществуващи фонда на ЕС. Държавите членки могат също така да допринесат за програмата InvestEU в подкрепа на инвестициите в приоритетни области. Словения би могла да използва тези инициативи в подкрепа на разработването или производството на технологии от критично значение, включително чисти технологии с ефективно използване на ресурсите.

(25) Освен икономическите и социалните предизвикателства, които са предмет на плана за възстановяване и устойчивост и други фондове на ЕС, Словения е изправена пред няколко допълнителни предизвикателства, свързани с енергийния сектор, устойчивия транспорт, издръжливостта спрямо изменението на климата, околната среда, бизнес средата, конкурентоспособността и недостига на работна ръка.

(26) Както е посочено в компаса за конкурентоспособността, всички европейски, национални и местни институции трябва да положат големи усилия за изготвянето на по-прости правила и за ускоряването на административните процедури. Комисията си постави амбициозни цели за намаляване на административната тежест — с поне 25 %, като за МСП с поне 35 %, и създаде нови инструменти за постигане на тези цели, включително систематичен стрес тест на наличното законодателство на ЕС и засилен диалог със заинтересованите страни. За да бъде на нивото на тази амбиция, Словения също трябва да предприеме действия. 67 % от предприятията смятат, че сложността на административните процедури е проблем за тяхното дружество при извършване на стопанска дейност в Словения[16].. Регулаторните пречки в някои сектори остават по-големи, отколкото в останалата част на ЕС. Намаляването на регулаторните пречки в сектора на професионалните услуги би улеснило навлизането в този сектор и би могло да подобри качеството и да намали цените, както и да спомогне за постигането на целите на ЕС за опростяване. По-специално адвокатската професия е по-строго регулирана, отколкото в други държави от ЕС. Тъй като се очаква затягането на пазара на труда да продължи в резултат на застаряването на населението, ограниченията в тези професии оказват отрицателно въздействие върху стопанската дейност и могат да ограничат растежа в дългосрочен план. Словения е една от държавите членки с

15 Предложение за РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА за изменение на регламенти (ЕС) 2021/1058 и (ЕС) 2021/1056 по отношение на специални мерки за справяне със стратегически предизвикателства в контекста на междинния преглед — COM(2025) 123 final.

16 Експресен доклад на Евробарометър относно отношението на предприятията към корупцията в ЕС (април 2024 г.).

най-строги ограничения по отношение на търговията с услуги въз основа на индекса на ОИСР за рестриктивност на търговията.

(27) Динамиката на бизнеса в Словения отслабна през последните години. Създаването на нови дружества и ликвидацията на неефективни дружества са важни, за да могат ресурсите да бъдат ефективно преразпределени към по-продуктивни начини на използване и по-иновативни продукти и услуги. До 2020 г. навлизането на пазара и излизането от него на дружествата бяха по-високи от средните стойности за ЕС, което отразява силната способност за приспособяване към новите възможности, но през последните години се забелязва забавяне, дължащо се по-специално на спад в темпа на излизане от пазара на дружествата. Въпреки че излизането от пазара на дружествата не може да се разглежда като цел само по себе си, мерките за защита на съществуващата производствена структура не следва да бъдат прекомерни. Допълнителното създаване и растеж на нови дружества би могло да спомогне за повишаване на производителността и конкурентоспособността на икономиката.

(28) Словенските дружества разчитат главно на банкови заеми и рядко могат да се възползват от финансовите пазари за финансиране с облигации или със собствен капитал. В края на 2023 г. делът на банковите кредити във всички източници на финансиране на нефинансовите предприятия в Словения е сходен със средния за ЕС, но делът на котираните акции и облигации е едва една трета от средния за ЕС. Повече капитал, различен от заеми, би дал възможност на дружествата в Словения да предприемат по-амбициозни, ориентирани към развитието инвестиции с по-висок риск. По-специално инвестициите в рисков капитал спрямо БВП са сред най-ниските в ЕС, което възпрепятства растежа на стартиращите предприятия. Институционалните инвеститори не участват в достатъчна степен на тези пазари. По-нататъшното подобряване на условията за финансиране със собствен капитал и с рисков капитал, например чрез насърчаване на инвестициите в пенсионни фондове и инвестиране на спестяванията на домакинствата чрез индивидуалните инвестиционни сметки, би могло да спомогне за привличането на повече чуждестранен капитал и за разрастването на иновативните стартиращи предприятия.

(29) Според Европейския сравнителен доклад за иновациите за 2024 г.[17] резултатите на Словения в областта на иновациите продължават да бъдат малко под средната стойност за ЕС през 2024 г. и са се подобрили по-малко от средното за ЕС между 2017 г. и 2024 г. В Словения публичните разходи за научни изследвания, несвързаните с научни изследвания разходи на предприятията за иновации, както и разходите за иновации на наето лице все още са относително ниски. За да постигне собствената си цел да стане водещ новатор до 2030 г., Словения ще трябва да ускори инвестициите си в научноизследователска и развойна дейност в съответствие с ангажиментите, които е поела в стратегията за НИРДИ в рамките на плана за възстановяване и устойчивост. Пълното и бързо прилагане на съответното законодателство би могло да осигури добра основа за инвестиции в научни изследвания и да спомогне за постигането на тази цел.

(30) Въз основа на проведеното от Комисията проучване на доверието на бизнеса[18] ръководителите на предприятия в словенската промишленост отчитат недостига

[17] Европейски сравнителен доклад за иновациите — Словения.

[18] Time series - Европейска комисия (europa.eu)

на работна ръка като основен фактор, ограничаващ стопанската дейност от средата на 2021 г. насам. Процентът на свободните работни места е близо до средния за ЕС. Тъй като се очаква пазарът на труда да остане ограничен, цялостното несъответствие между търсените и предлаганите умения буди безпокойство. Наличните умения не отговарят на търсенето на пазара на труда. През 2024 г. процентът на свободните работни места в ключови сектори като промишлеността, строителството и услугите остана висок, въпреки че намаля в сравнение с предходната година. Почти половината от всички работодатели са се сблъскали с трудности при наемането на подходящи работници, включително сред лицата със завършено професионално и следгимназиално образование, което подкопава производителността на предприятията и тяхната способност за иновации.

(31) Между 2018 г. и 2022 г. основните умения сред 15-годишните са се влошили, което представлява предизвикателство за развитието на умения в бъдеще. Между 2015 г. и 2018 г. незадоволителните резултати бяха близки до целта на равнище ЕС от 15 %, но между 2018 г. и 2022 г. те са нараснали значително по математика и четене. Недостигът на учители нараства, тъй като поддържането на привлекателността на учителската професия се превръща в предизвикателство. През 2022 г. приблизително 42 % от учениците в Словения са посещавали училища, в които обучението е било ограничено от липсата на преподавателски персонал.

(32) Въз основа на данните за свободните работни места има много малко специалисти в областта на ИКТ, особено новозавършили в сферата на ИКТ. Това представлява предизвикателство за задоволяване на нуждите на цифровата трансформация в корпоративния сектор. Липсата на цифрови умения сред населението е предизвикателство за цялото възрастно население, но особено за безработните и лицата, които нямат достъп до цифрови инструменти. Специално внимание следва да се обърне и на зелените умения, тъй като се наблюдава недостиг на работници в много професии, изискващи специализирани умения или експертен опит, необходими за екологичния преход.

(33) Въпреки че работната сила не разполага с умения, съответстващи на пазара на труда, включително в областта на цифровите технологии и НТИМ, участието в учене за възрастни е намаляло. Словения е далеч от амбициозната си цел за 60 % участие. Липсата на цифрови умения сред възрастното население представлява пречка за много хора да се насочат към по-квалифицирани сектори на заетост. Предизвикателствата са най-силно изразени сред по-възрастните хора или лицата с по-ниска квалификация, лицата с мигрантски произход и неработещите.

(34) Понастоящем родените в друга държава работници съставляват 15 % от работната сила в страната. От 2019 г. насам броят на чуждестранните работници се е увеличил с 48,7 %. Повечето от тези работници са нискоквалифицирани: 90 % от тях имат най-много начално образование, а повече от една трета получават минимална работна заплата. Притокът на тези работници е донесъл ползи за словенския пазар на труда, но все още е налице недостиг на работна ръка, включително и за висококвалифицираните работни места. Въпреки предприетите мерки все още се наблюдава значително изоставане по заявленията за разрешения, подадени от чуждестранни работници, поради прекомерно тромавите правни изисквания.

(35) Недостигът на работна ръка и умения възпрепятства безпроблемното предоставяне на услуги, особено в секторите на грижите и преподаването. Процентът на свободните работни места в сектора на грижите и в училищата остава сравнително висок. Тъй като доставчиците на тези услуги срещат трудности при попълването на свободните работни места, работното натоварване и условията на труд за съществуващия персонал се влошават допълнително. За да се стимулират конкурентоспособността и растежът, е от съществено значение да се повиши предлагането на работна ръка, включително чрез допълнително стимулиране на участието на пазара на труда, по-специално на по-възрастните работници и работниците с по-ниско ниво на умения, да се привлекат работници от държави извън ЕС и да се засили интеграцията на работниците мигранти на пазара на труда и в обществото.

(36) Изкопаемите горива, голяма част от които се внасят, продължават да съставляват значителен дял от енергийния микс на Словения (58 %), като по този начин допринасят и за по-високи и по-нестабилни цени, което от своя страна влияе върху конкурентоспособността. Необходимо е усилията да се съсредоточат върху по-бързото внедряване на възобновяеми енергийни източници във всички сектори, разгръщане на съоръжения за акумулиране на енергия и прилагане на мерки за енергийна ефективност.

(37) Процедурите за издаване на разрешения за инсталации за производство на енергия от възобновяеми източници в голям мащаб, особено за вятърни инсталации, продължават да бъдат основна пречка поради сложните и продължителни екологични и общински процедури, които продължават до няколко години. Словения не е регистрирала увеличение на мощностите за вятърна енергия през последното десетилетие въпреки съществуващия потенциал. Определянето на зони за вятърни инсталации с подробни правила за пространствено планиране би могло да спомогне за отключване на потенциала. Освен това изграждането на капацитет под формата на обучения и допълнителни ресурси, с които разполагат местните органи, би могло да спомогне за по-бързото внедряване на възобновяеми енергийни източници.

(38) Ограниченията в мрежата, особено на равнище разпределение, възпрепятстват свързването на все по-голям дял инсталации за енергия от възобновяеми източници (над 20 % от заявките за ниско напрежение се отхвърлят), което подчертава необходимостта от подсилване. Мерките за укрепване на мрежата продължават да се прилагат чрез МВУ, включително в рамките на главата за REPowerEU, но Словения трябва да увеличи усилията си, включително като въведе компоненти за интелигентни енергийни мрежи. Мерките за енергийна ефективност, особено саниране на сгради, продължават да се прилагат чрез националната рамка за финансиране и различни фондове на ЕС, включително МВУ, но Словения трябва да увеличи усилията си, по-специално за постигане на дългосрочните цели на стратегията за саниране, за да намали потреблението на енергия от сградите със 17 % до 2030 г. в сравнение с 2020 г.

(39) Навлизането на устойчив транспорт все още изостава от останалата част на ЕС, като зависимостта от личните автомобили остава много висока. Електрификацията на транспорта е особено слаба, като делът на електроенергията в крайното потребление на енергия в транспортния сектор остава незначителен — 1,3 %. Докато на равнище ЕС емисиите на парникови газове от автомобилния транспорт са намалели между 2005 г. и 2023 г., в Словения те видимо са се увеличили. В ход са много големи инвестиции в

железопътния транспорт и в електромобилността в рамките на плана за възстановяване и устойчивост. Обаче все още има възможност за допълнително увеличаване на използването на обществения транспорт.

(40) Словения е силно уязвима по отношение на рискове, свързани с климата, особено наводнения, и през последните години пострада от множество екстремни метеорологични явления (като горски пожари през 2022 г. и бури с тежки наводнения през 2023 г.). Това оказва отрицателно въздействие върху икономиката и обществото на страната, като икономическите загуби на човек в Словения са най-големите в ЕС. Въпреки усилията за укрепване на издръжливостта спрямо изменението на климата продължават да съществуват предизвикателства, особено във връзка с прилагането на мерки за защита от наводнения и на природосъобразни решения, както и с управлението на околната среда. Освен това натискът върху водните ресурси нараства и състоянието на природата и екосистемите продължава да се влошава, което допълнително отслабва издръжливостта на Словения спрямо изменението на климата и устойчивостта на нейните водни ресурси и подчертава съществуващия недостиг на финансиране в това отношение.

(41) С оглед на тясната взаимообвързаност между икономиките на държавите членки от еврозоната и колективния им принос за функционирането на Икономическия и паричен съюз през 2025 г. Съветът препоръча на държавите членки от еврозоната да предприемат действия, включително чрез своите планове за възстановяване и устойчивост, за да изпълнят препоръката от 2025 г. относно икономическата политика на еврозоната. За Словения препоръки 2, 3 и 5 спомагат за изпълнението на първата препоръка за еврозоната относно конкурентоспособността, а препоръки 4 и 5 спомагат за изпълнението на втората препоръка за еврозоната относно издръжливостта, а препоръка 1 спомага за изпълнението на препоръката за еврозоната относно макроикономическата и финансовата стабилност, изложена в препоръката от 2025 г.

ПРЕПОРЪЧВА на Словения през 2025 г. и 2026 г. да предприеме следните действия:

1. Да укрепи общите разходи и готовност за отбрана в съответствие със заключенията на Европейския съвет от 6 март 2025 г. Да се придържа към максималните темпове на растеж на нетните разходи**,** препоръчани от Съвета на 21 януари 2025 г., като същевременно използва разрешението съгласно националната клауза за дерогация за по-високи разходи за отбрана. Да гарантира фискалната устойчивост на социалната закрила и да пренасочи данъчните приходи към по-устойчиви източници, благоприятстващи в по-голяма степен растежа. Да подобри качеството на публичните финанси, като извършва прегледи на разходите.

2. С оглед на приложимите срокове за навременното приключване на реформите и инвестициите съгласно Регламент (ЕС) 2021/241 да ускори изпълнението на плана за възстановяване и устойчивост, включително главата за REPowerEU. Да ускори изпълнението на програмите по политиката на сближаване (ЕФРР, ФСП, ЕСФ+), като по целесъобразност се използват възможностите, предлагани от междинния преглед. Да използва оптимално инструментите на ЕС, включително обхвата, предоставен от InvestEU и платформата за стратегически технологии за Европа, за да подобри конкурентоспособността.

3. Да опрости регулирането, да подобри регулаторните инструменти и да намали административната тежест за предприятията, включително при някои услуги и

регулирани професии, както и да намали пречките пред търговията с услуги. Да засили конкурентоспособността, като насърчи бизнес динамиката и създаването на дружества с висок растеж чрез подобряване на условията за капиталови инвестиции, включително инвестиции в рисков капитал, за институционални инвеститори, както и за инвестиции в научноизследователска и развойна дейност и иновации.

4. Да засили внедряването на възобновяеми енергийни източници и съоръжения за акумулиране на енергия, като рационализира и ускори административните процедури и процедурите за издаване на разрешения чрез определяне на зони за инсталации за вятърна енергия и чрез засилване на изграждането на капацитет за издаване на разрешения на местно равнище. Да укрепи инфраструктурата на електроенергийната мрежа на равнище разпределение и да въведе компоненти за интелигентни енергийни мрежи. Освен това да ускори прилагането на мерки за енергийна ефективност, особено в строителния сектор. Да насърчи електрификацията на транспортния сектор и да съсредоточи инвестициите върху устойчивия транспорт, по-специално железопътния транспорт. Да укрепи допълнително издръжливостта спрямо изменението на климата и устойчивостта на водните ресурси, като подобри управлението на околната среда и адаптирането към изменението на климата и ускори прилагането на целенасочени мерки за адаптиране към изменението на климата и за околната среда.

5. Да се справи с недостига на работна ръка, като засили предоставянето и придобиването на умения и компетентности, включително основни умения сред учениците и свързани с екологичния и цифровия преход умения. Да насърчи ученето и обучението през целия живот, особено за нискоквалифицираните и по-възрастните работници. Да повиши привлекателността на страната за чуждестранни работници със задълбочени умения. Да подобри условията на труд, особено в секторите на грижите и преподаването.

Съставено в Брюксел на година.

За Съвета
Председател